

Osallistujien valitsemat kuvat ja niiden analyysit

<https://www.elakeliitto.fi/tietoa/tietotekniikka-ja-mediataidot/nettiopastustoiminta/nettiopastaminen-on-kullanarvoista>

”Kuva: -asettelu: kultainen leikkaus kohdallaan -aukko ja tarkennus hienosti hoidettu -kauniit pastellivärit Toimintaa on, käsi selvästi opastaa. Opastuksen aihekin on kovin kysytty (touhuaminen kuvien kanssa, miten lähetän, miten siirrän). Älypuhelin pölyinen, kuten usein on itsellä. Opastettavilla tuppaa olemaan ihan uusi ja puhdas, usein vielä ilman suojakuorta. Omankin käden sileyys katoaa, jos joutuu kuvaan. Tunnelma: -voisi rohkaista ”vanhaa” mukaan opastettavaksi, -palauttaa ”vanhan” opastajan maan pinnalle.” (Kuvan valinnee osallistujan oma analyysi)

Yhteistä analyysiä kuvasta:

Joku koki kuvan epämiellyttäväksi, koska kädet toivat mieleen kuolevan ihmisen kädet, ryppyiset, kalmankalpeat. Oma ryppyisyys kuvissa tulee myös joidenkin kokemuksen mukaan itselle yllätyksenä, sitä mieltää omassa mielessään itsensä nuoremman näköiseksi kuin on. Moni koki kuvan palvelevan hyvin tarkoitustaan, eli kertovan hyvin siitä, mistä on kysymys: opastustoiminnasta. Vanhoja käsiä pidettiin siinä mielessä hyvänä asiana, että ne kertovat toiminnan olevan nimenomaan senioreiden toimintaa. Seniorit opastavat senioreita, mikä antaa viestin, että seniorikin osaa opastaa. Kuvan arkisuus miellytti myös ”pöly ja sormenjäljet kännykän näytöllä”.

https://www.kela.fi/documents/10180/0/Elakkeelle_esite_Kela.pdf/97e2d6c0-9520-41b7-99c4-87240a45b186

”Pohdin erityisesti kuvan tarkoitusta? 1) Miksi Eläkkeellä esitteen kansikuvassa on seniorirouva tietokoneen ääressä? Haluaako Kela viestittää, että he odottavan seniorien hoitavan asiointinsa sähköisesti. 2) Miksi rouvan vieressä on nuorempi mieshenkilö? Odottaako Kela, että seniorit etsivät itselleen it-tukihenkilöt? Olettaako Kela, että kaikilta löytyy tällainen perhepiiristä? Kuvasta tulee vaikutelma, että ollaan rouvan kotona ja nuori mies on rouvalle perhetuttu. 3) Miksi Kela olettaa, että rouva ei voisi suoriutua sähköisestä asioinnista itsenäisesti? Millaisen viestin tämä antaa senioreiden omatoimisuudesta? Jos kuvassa olisi nuorempi, esim. keski-ikäinen nainen, tuskin näkisimme hänen rinnallaan nuorta miestä opastamassa. 4) Vielä isompia kysymyksiä herää, jos nuori mies onkin vieras, ulkopuolinen

opastaja? Miten on tietoturvan laita, jos rouva ei voi asioita sähköisesti itsenäisesti hoitaa?” (Kuvan valinnee vetäjän oma analyysi)

Yhteistä analyysiä kuvasta:

Moni piiriläisistä koki tämän kuvan ”olevan arkipäivää”. Analyysissä esitetyt haasteet tunnistettiin yleisesti. Osa koki, että nuori mies olisi ollut parempi jättää pois kuvasta, koska hän on tuossa tilanteessa ”ihan turha”, moni seniori osaa jo hoitaa asiansa itse myös sähköisesti. Opastajan läsnäoloa tilanteessa pidettiin ongelmallisena, erityisesti yksityisyyden ja tietoturvan näkökulmasta. Kuvavalintaa pidettiin jopa harkitsemattomana. Kenties tarkoitus on ollut kuvata ”arkipäivää”, mutta onko samalla unohdettu miettiä, millaista viestiä tällainen kuva välittää, mihin se ihmisiä ohjaa? Piirissä heräsi myös provosoiva kysymys, miksei iäkkäitä nähdä opastamassa nuoria, kun on kyse Kelassa asioinnista? Iäkkäillä on aiheesta paljon kokemusta ja osa piiriläisistä oli lapsen lapsiaan aiheen parissa opastanutkin.

<https://www.pitajanuutiset.fi/2017/09/12/elakeliitto-auttaa-tietotekniikan-kanssa/>

(Jutun otsikko: Eläkeliitto auttaa tietotekniikan kanssa) ”Tässä on mielestäni hyvä asetelma, koska kaikki ovat ikäihmisiä. Mieshenkilö opastaa naisia jotka näyttävät kuuntelevan kiinnostuneina vai ovatkohan ihan pihalla? Naiset ovat sisävaatteissa ja näyttävät kiireettömiltä, mutta herralla ulkovetimet päällä sekä hattukin päässä, mikä tekee kiireellisen vaikutelman. Vaikuttaa siltä, että herra ikään kuin ohimennen vähän näyttää mallia, muttei ehdi kiireensä takia antaa kunnon opastusta, mikä sitten asia lieneekin. On vähän liian epätasa-arvoinen asetelma.” (Kuvan valinnan osallistujan oma analyysi)

Yhteistä analyysiä kuvasta:

Tätä kuvaa ja uutisjuttua piiriläiset pitivät sinänsä hyvinä. Aihe on tärkeä. Tarkempi tarkastelu havahdutti kuitenkin pohtimaan, ettei kuva ole aiheen kannalta parhain mahdollinen. Kuva ei anna opastustoiminnasta parasta mahdollista kuvaa ja osa pohti, oliko kuva aidosta opastustilanteesta, vai lavastettu jonkunlaisen kuvan saamiseksi. Kuvasta esimerkiksi huomattiin, ettei herra voi opastaa tuossa tilanteessa rouville mitään, koska vain herra näkee laitteen näytön ja sen, mitä on sillä tekemässä. Rouvat ovat ”ulkona tilanteesta”. Kuvasta voi myös tulla vaikutelma, että herra osaa ja rouvat eivät, vaikka emme tosiasiasa tiedä kuvassa olevien taidoista mitään.

https://www.entersenior.fi/?fbclid=IwAR1ZHYR_kCSQWP-dJr5lhQB0JHsU3FaP1wXNwdNmBy08Vj2cUopPlx6go7o

(Enter ry:n etusivun yläkuva) ”Esiin muodostuu digimaailman monimaisuus, mihin seniori joutuu perehtymään. Sieltä nousevat esiin mm. FB ja Twitter. MUTTA kaikille perehtymisen paikka on: OPISKELE ITSE, koska digimaailmaan ei ole oikotietä vaan askel kerrallaan.” (Kuvan valinnee osallistujan oma analyysi)

Yhteistä analyysiä kuvasta:

Tätä kuvaa moni piti siinä mielessä hyvänä valintana, että se tukee sivuston viestiä, eli ”laiteopastusta”. Laitteet ovat kuvassa näytiltä monipuolisuutta kuvaten ja samoin laitteiden keskeiset sisällöt, terveyssovellukset, sähköiset lehdet, qr-koodin lukeminen, sosiaalinen media ja musiikki, on kuvattu laitteiden hallinnasta saatavina hyötyinä ja iloina. Kuvaa pidettiin myös mukavan selkeänä ja neutraalina, koska kyseessä on piirroskuva ja kuvassa on vain asian kannalta oleelliset. Mitään suuria tunteita tämä kuva ei herätä. Pientä kritiikkiä kuva sai siitä, ettei se kerro ikäihmisten olevan opastuksen toteuttajina. Kuvassa kädet vaikuttavat ”nuorilta”.

<https://www.iltalehti.fi/terveysuutiset/a/201712052200582192>

(Jutun otsikko: Ikäihmiselle kaikki fyysinen aktiivisuus on hyvästä - jopa oman kodin siivoaminen) ”Tässä kuva ja teksti ristiriidassa. Kuva hauska ja vitsikäs mutta vie mielestäni huomion tekstin asiallisuudesta. Saattaa myös kertoa toimittajan suhtautumisesta vanhustutkimukseen.” (Kuvan valinneen osallistujan oma analyysi)

Yhteistä analyysiä kuvasta:

Tämän kuvan koettiin olevan valittu huomion herättämistarkoituksessa. Kuvassa on vahvat värikontrastit ja se on lavastettu. Kuva, joka houkuttelee klikkaamaan jutun auki. Myönteiseksi kuvassa koettiin, että rouva vaikuttaa energiseltä ja hyväntuuliselta. Syntyy vaikutelma hyväkuntoisesta, aktiivisesta seniorista, joka laittautuu siivoamisen ohella. Kuvan ei kuitenkaan koettu juurikaan liittyvän itse uutisjutun sisältöön, joka esitteli tutkimustietoa aiheesta ”*Yli 65-vuotiailla naisilla tehty tutkimus osoittaa, että jo puolen tunnin kevyt liikunta kuten asioilla juokseminen ja siivoaminen ovat yhteydessä matalampaan kuolleisuusriskiin.*” Kun sitten mietittiin, millainen kuva olisi ehkä ollut jutun kannalta osuvampi, osallistujille tuli mieleen kuva heikompikuntoisesta ikäihmisestä ja arkisesta liikunnasta, kuten kauppamatkan kävelyä.

http://www.siunsote.fi/ikaihmissen-palvelut?fbclid=IwAR19Yjacrm4uUEPMJ2BCOxUTqDJKYwpTalh5NBkChleNkLwBVwoFYKXUN_g

”Kuvassa hoitaja mittaa verenpainetta ikääntyneeltä. Taustalla on paljon kodikkaita esineitä: virkattu liina kaulimen päällä, virkattu, jouluiinen pannulappu, reikäkauha... Tässä kodissa on arvostettu kädentaitoa. Hieman levoton olo runsaista yksityiskohdista kuvan keskellä. Vasemmassa laidassa on tyhjää - vain uusi liesi ja ruokaa paistinpannulla. Siis pian on ruoka-aika. Hyvä juttu. Kuvausta on harkittu etukäteen, kun molempien tukat on hyvin laitettu. Vaikuttaa hyvältä palvelulta tämä siunsote 😊 Kuvassa on hyvä arkinen, rauhallinen, kodikas tunnelma, mutta näistä kaikista palveluista ikääntynyt maksaa hintaulukon mukaan. Ja hyväkuntoinen vanhus mittaa verenpaineensa itse.” (Kuvan valinnee osallistujan oma analyysi)

Yhteistä analyysiä kuvasta:

Tämä kuva jakoi piiriläisten mielipiteitä. Moni piti kuvan arkisuudesta, tavarapaljoudesta, aitouden tunnusta. Viehätystä herätti esimerkiksi se, että seinän kaakeleilta saattoi erottaa jopa ruokaroisketahrat, eli hoitajan vierailua varten, ei oltu edes siivottu. Osaa kuva taas ei miellyttänyt lainkaan. Liika tavara koettiin kuvassa hyvin häiritsevä. Valokuvausta viestinnän näkökulmasta ajatellen kuvassa oli tehty lähes kaikki päinvastoin kuin yleensä suositellaan. Joku myös koki, että kuvassa hymyillään liiaksi, onko verenpaineen mittaus noin ”iloinen tapahtuma”. Siitä oltiin piirissä yhtä mieltä, että tämä kuva tuntui hyvinkin tarkkaan harkitulta. Kiva yksityiskohta oli, että kuvan hoitaja oli mies, mikä murtaa perinteisiä olettamuksia ja stereotyyppioita.